

7

DURUMSALLIK YAKLAŞIMI VE ÇEVRE KONUSUNDAKİ ARAŞTIRMALAR

Ayşe Göksu Özüdođru
İstanbul Ticaret Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü,
İşletme Anabilim Dalı

1. GİRİŞ

Durumsallık yaklaşımı, klasik ve neo klasik yaklaşımlardan sonra ortaya atılan yönetim bilimine katkı sağlayan önemli yaklaşımlardan bir tanesidir. Durumsallık yaklaşımından önce ortaya atılan yaklaşımlar genellikle örgüt yapılarında bazı kuralların olduğunu ve bu kurallara uymanın zorunluluğundan bahsetmiştir. Durumsallık yaklaşımı ise bu kuralların yanında bir örgütün örgüt yapısının ancak bulunduğu koşullara göre tanımlanabileceğini savunmuştur. Durumsallık yaklaşımı bir örgütün içinde bulunduğu koşulların örneğin bulunduğu çevreye göre çok fazla değişiklik gösterebileceği ve diğer örgütlerinde bu koşullara göre farklılık gösterebileceğinden bahsetmiştir.

Bu çalışmanın ilk bölümünde durumsallık yaklaşımı anlatılmış, ikinci bölümde ise örgüt ve çevre ilişkileri ve son olarak da bu yaklaşım kapsamında araştırma yapan araştırmacıların örgüt ve çevre konusundaki araştırmaları anlatılmıştır.

2. DURUMSALLIK YAKLAŞIMI

2.1. Durumsallık Yaklaşımı

Klasik yaklaşım ve Neo Klasik yaklaşımın tanımladığı örgüt yapısı ve örgütün çevre ile ilişkileri 1950'li yılların sonunda teknoloji ve çevredeki değişimler

James Thompson, bir örgüt durgun çevreye sahipse mekanik bir yapıya fakat örgüt değişken çevreye sahip ise organik yapıya sahip olmalı düşüncesini savunmuştur (Dalay, 2001, s. 163).

2.3.5. Robert Duncan Araştırması

Robert Duncan örgütlerin çevresi ile araştırma yaparken bu örgütlerin çevrelerini araştırarak onları operasyonel hale getirip bu çevrelerin nasıl ölçülebilmesi konusunda araştırmalar yapmıştır. Robert Duncan üç adet imalat işletmesinde on adet karar veren departman ve üç adet ar-ge departmanı ile toplamda on iki adet karar departmanında yirmi iki adet karar veren departman incelemiştir. Tüm bu departmanların çevreden nasıl etkilendiğini ve bu departmanlarda çalışan iş görenlerin çevresel faktörleri nasıl irdelediklerini incelemiştir (Koçel, 2014, s. 376).

SONUÇ

Bu çalışmada durumsallık yaklaşımı detaylı olarak açıklanmıştır. Durumsallık yaklaşımı örgütlerin çevre yapılarını incelemiş ve bu çevrelere göre örgüt yapılarının düzenleneceğini savunmuştur. Durumsallık yaklaşımı çerçevesinde bazı araştırmacılar çeşitli araştırmalar yapmış ve bu yaklaşımda o araştırmalar önemli olarak kabul edilmiştir. Durumsallık yaklaşımında örgüt ve çevre konusunda araştırmacılar; Burns ve Stalker, Lawrence Lorsch, Emery Trist, James Thompson ve Robert Duncandır. Bu araştırmacılar yönetim bilimine oldukça fazla katkı sağlamıştır. Günümüzde de birçok konuda varlığını sürdüren örgüt yapılarının temelini bu araştırmalar oluşturmaktadır.

KAYNAKÇA

Altman, S., Valenzi E., and Hodgetts R. M. 1985 *Organizational Behavior: Theory and Practice*, New York: Academic Pres.

Börü, D. (1999). *Durumsallık Yaklaşımı Açısından Teknoloji ve Organizasyon Yapısı Arasındaki İlişkiler Ve Türkiye Kağıt Sanayii'nde Faaliyet Gösteren Firmalar Üzerine Bir Uygulama*. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Budak, G., ve Budak, G. (2013). *İşletme Yönetimi*. İzmir: Barış Yayınları Fakülteler Kitabevi.

Dalay, İ. (2001). *Yönetim Ve Organizasyon: İlkeler, Teoriler Ve Stratejiler*. Adapazarı: Sakarya Üniversitesi.

Eren, E. (2016). *Yönetim ve Organizasyon (Çağdaş ve Küresel Yaklaşımlar)*. İstanbul: Beta Yayıncılık.

Gupta, Parveen P. ; Dirsmith, Mark W. ; Fogarty, Timothy J. *Coordination and Control in a Government Agency: Contingency and Institutional Theory Perspectives on GAO Audits. Administrative Science Quarterly*. 39: 264-284.

Genç, K. Y. (2005). *Durumsallık Yaklaşımı Ve Uygulama*. Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Kast, F., ve Rosenszweig, J. (1973). *Contingency Views of Organization and Management*. Chicago: Science Research Associates.

Koçel, T. (2014). *İşletme Yöneticiliği* (15. Basım b.). İstanbul: Beta Yayıncılık.

Öztürk, Z., ve Arslan, Ü. (2016). Hastane Personelinin Durumsallık Yaklaşımına Göre Organizasyonel Konumlandırma Algısı (Bir Devlet Hastanesi Örneği). *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18 (1), 128-152.

The Tavistock Institute. (2018). 04 2018 tarihinde <http://www.tavistock.org/who-we-are/> adresinden alındı

Yeloğlu, H. O. (2008). Örgütlerde Yapısal-Stratejik Konfigürasyonlar: Koşulbağımlılık Kuramı, Konfigürasyon Yaklaşımı Bağlamında Örgüt Yapıları Üzerine Önermeler. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 3 (2), 155-170.

Saruhan, Ş. C., ve Yıldız, M. L. (2017). *Çağdaş Yönetim Bilimi*. İstanbul: Beta Yayıncılık.

Weill, P., ve Olson, M. H. (1989). An Assessment of the Contingency Theory of Management Information Systems. *Journal Of Management Systems*, 6 (1), 59-85.